

Sygn. akt IV U 1559/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 października 2013 roku

Sąd Okręgowy w Nowym Sączu Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Ewa Czernecka-Kozak

Protokolant: Małgorzata Olesiak

po rozpoznaniu w dniu 3 października 2013 roku w Nowym Sączu

na rozprawie

odwołania J. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w N.

z dnia 30 października 2012 roku znak: (...)

w sprawie J. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w N.

o opłatę dodatkową

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że uchyla opłatę dodatkową wymierzoną odwołującemu się J. K. w kwotach: 6203,03 zł (sześć tysięcy dwieście trzy złote 03/100), 2082,36 zł (dwa tysiące osiemdziesiąt dwa złote 36/100) i 422,88 zł (czteryście dwadzieścia dwa złote 88/100).

Sygn. akt IV U 1559/12

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 15 października 2013 roku

Decyzją z dnia 30 października 2012 roku, znak: (...) wydaną na podstawie art. 83 ust. 1 pkt 3 w zw. z art. 24 ust. 1a i art. 32 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009 r., Nr 205, poz. 1585, z późn. zm.) - Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w N. wymierzył płatnikowi składek J. K. opłatę dodatkową w wysokości:

- 6.203.03 tj. 50% nieopłaconych składek na Fundusz Ubezpieczeń Społecznych,
- 2.082,36 zł, tj. 50 % nieopłaconych składek na ubezpieczenie zdrowotne,
- 422,88 zł, tj. 50 % kwoty nieopłaconych składek na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych.

Uzasadniając decyzję organ rentowy wskazał, że J. K. prowadząc działalność gospodarczą nie dopełnił ustawowego obowiązku opłacania składek na Fundusz Ubezpieczeń Społecznych, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy i FGŚP. Mimo, iż ZUS wielokrotnie kierował do niego pisma informujące

o zaległościach - zadłużenie nie zostało uregulowane. J. K. nie wywiązał się również z zawartego w 2010 roku układu ratalnego. Obecnie konieczne jest przymusowe dochodzenie zapłaty za pośrednictwem Naczelnika Urzędu Skarbowego. Organ rentowy wskazał, że na koncie rozliczeniowym J. K. na dzień wydania decyzji występuje zadłużenie wynoszące: 12.406,06 zł nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne, 4.164,73 zł nieopłaconych składek na ubezpieczenie zdrowotne oraz 845,77 zł nieopłaconych składek na Fundusz Pracy i FGŚP.

Od powyższej decyzji odwołał się J. K. wnosząc o uchylenie opłaty dodatkowej. W uzasadnieniu wskazał, że podejmował wszelkie starania w celu zapłaty zaległości z tytułu składek, część zaległości spłacił, podejmował też czynności w celu zwiększania przychodów z działalności gospodarczej oraz zwiększenia możliwości opłacenia składek. Ponadto podniósł, że w miarę możliwości finansowych dokonywał w latach 2009-2013 wpłat znacznych kwot na rzecz ZUS – zarówno samodzielnie jak i za pośrednictwem organu egzekucyjnego. Odwołujący się dodał, że oprócz zaległości na rzecz ZUS posiada znaczne zobowiązania z tytułu kredytów, które stara się na bieżąco regulować. Dodał, że nie uchyła się od obowiązku opłacenia zaległych składek i w miarę możliwości spłaca zaległości.

W odpowiedzi na odwołanie ZUS wniósł o jego oddalenie powołując się na argumentację zawartą w zaskarżonej decyzji.

Bezspornym w niniejszej sprawie było, iż odwołujący J. K. prowadzi działalność gospodarczą na podstawie wpisu do ewidencji działalności gospodarczej.

Na koncie rozliczeniowym odwołującego się - według stanu na dzień 30 października 2012 roku - występowało zadłużenie z tytułu składek w kwocie 17.416,56 zł, w tym:

- składki na ubezpieczenie społeczne za okres od października 2009 roku do grudnia 2009 roku, od października 2010 roku do października 2011 roku, od stycznia 2012 roku do lipca 2012 roku w kwocie 12.406, 06 zł,

- składki na ubezpieczenie zdrowotne za kwiecień 2009 roku, lipiec 2009 roku, od września 2009 roku do grudnia 2009 roku, od grudnia 2010 roku do października 2011 roku, od stycznia 2012 roku do lipca 2012 roku w kwocie 4.164,73 zł,

- składki na Fundusz Pracy i FGŚP za okres od grudnia 2010 roku do października 2011 roku, od stycznia 2012 roku do lipca 2012 roku w kwocie 845,77 zł.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

J. K. prowadzi działalność gospodarczą od 1996 roku. Początkowo działalność polegała na przewozie osób mikrobusem, a od 2006 roku została rozszerzona o wynajem pokoi. Odwołujący obecnie wynajmuje 3 pokoje we własnym domu mieszkalnym. Działalność prowadzona jest przez cały rok, ale poza sezonem letnim przynosi niewielkie dochody. Odwołujący się nie zatrudnia pracowników.

Do 2009 roku J. K. regularnie opłacał składki na ubezpieczenia społeczne, pod koniec 2009 roku zaczęły się u niego poważne problemy finansowe. Powstały one na skutek znacznego zmniejszenia się liczby turystów oraz dużej konkurencji. Firma odwołującego się utraciła płynność finansową. Odwołujący się – w celu zwiększenia przychodów z firmy – zaciągnął kredyty na modernizację i wyposażenie budynku mieszkalnego, w którym wynajmuje pokoje. Obecnie jest obciążony kredytem hipotecznym zaciągniętym w (...) SA w kwocie 120000 zł – raty miesięczne wynoszą około 1300 zł, a termin spłaty to 2017 rok. Do lipca 2013 roku odwołujący się spłacał również pożyczkę uzyskaną od (...) sp. z o.o. w kwocie 30000 zł – miesięczne raty wynosiły 1100 zł. W spłacie w/w zobowiązań odwołującemu się pomaga rodzina – żona, która wyjechała do pracy za granicę oraz dorosłe dzieci.

Od listopada 2012 roku do lutego 2013 roku J. K. miał zawieszoną działalność gospodarczą. Obecnie zamierza ponownie zgłosić zawieszenie prowadzenia działalności na okres zimowy.

Odwołujący obecnie utrzymuje się wyłącznie z prowadzonej działalności. W sezonie letnim jego dochody wynoszą około 3000 zł, poza sezonem są znacznie niższe. Przeciwno odwołującemu jest prowadzone - na wniosek ZUS - postępowanie egzekucyjne. J. K. dokonuje co miesiąc dobrowolnych wpłat do komornika - w miarę posiadanych środków. Pieniądze na spłatę zadłużenia otrzymuje od rodziny. Na dzień 30 września 2013 roku jego zobowiązanie z tytułu zaległych składek zmniejszyły się do około 6000 zł.

dowód: zeznania odwołującego zawarte w protokole rozprawy od min 04.13 do min.24.35, wypis z Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej k. 46, umowa kredytowa z Bankiem (...) S.A, umowa pożyczki z (...) sp. z o.o. k.12, dokumentacja zgromadzona w aktach organu rentowego.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy, których wiarygodności i mocy dowodowej żadna ze stron postępowania nie kwestionowała oraz na podstawie zeznań odwołującego się, uznając je za wiarygodne, spójne, logiczne, a także zgodne z pozostałym zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym. Brak jest, w ocenie Sądu, jakichkolwiek podstaw do podważenia wiarygodności zeznań.

Pozostałe okoliczności sprawy uznał Sąd za bezsporne, bowiem nie były one kwestionowane przez strony. Również dokumenty przedstawione na stwierdzenie powyższych okoliczności zostały ocenione jako w pełni wiarygodne i prawdziwe.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie J. K. zasługuje na uwzględnienie.

Przedmiotem niniejszego postępowania było ustalenie czy istnieją przesłanki do uchylenia odwołującemu opłaty dodatkowej z tytułu nieopłaconych składek. Odwołujący - powołując się na trudną sytuację majątkową - wnosił o uchylenie tej opłaty.

Zgodnie z art. 24 ust. 1a ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009 r., Nr 205, poz. 1585, z późn. zm.), w razie nieopłacenia składek lub opłacenia ich w zaniżonej wysokości Zakład może wymierzyć płatnikowi składek dodatkową opłatę do wysokości 100% nieopłaconych składek. Od decyzji w sprawie wymierzenia dodatkowej opłaty przysługuje odwołanie do sądu według zasad określonych w art. 83.

Dodatkowa opłata stanowi sankcję za niewykonanie lub nienależyte wykonanie obowiązku opłacenia składek i jest ona jednocześnie w całości przychodem ZUS. Wymierzenie opłaty dodatkowej jest fakultatywnym uprawnieniem ZUS, który podejmuje decyzję w tym zakresie wymierzając dodatkową opłatę w ustalonej przez siebie wysokości nie wyższej niż 100% nieopłaconych składek. Decyzja o nałożeniu opłaty dodatkowej jest więc fakultatywna, co oznacza, że ZUS może odstąpić od wymierzenia opłaty dodatkowej mając na względzie całokształt okoliczności sprawy i zachowanie płatnika, które spowodowało nieopłacenie składek lub ich opłacenie w zaniżonej wysokości. W uzasadnieniu wyroku z dnia 20 maja 2004 roku, II UK 403/03, LEX 141850 Sąd Najwyższy wskazał, że zastosowanie opłaty dodatkowej ma sens tylko wtedy, gdy przy uwzględnieniu wszystkich dodatkowych okoliczności można oczekiwać, że spełni ona swój dyscyplinujący cel. SN zwrócił uwagę na konieczność zróżnicowania sytuacji płatników niepłacących składek pomimo dobrej kondycji finansowej oraz borykających się z trudnościami finansowymi. SN wskazał również na konieczność wzięcia pod uwagę trwałości bądź incydentalności opóźnienia w opłacaniu składek oraz dotychczasowego stosunku płatnika do spełniania obowiązku opłacania składek, a także działań płatnika podejmowanych w celu spłaty zaległości, np. wniosek o rozłożenie spłaty na raty. Sąd Najwyższy przyjął, że o wymierzeniu dodatkowej opłaty powinny decydować okoliczności indywidualnego przypadku w sytuacji, gdy wskazują one na winę płatnika w nieopłaceniu składek lub opłaceniu ich w zaniżonej wysokości. Stanowisko takie potwierdził też Sąd Najwyższy w wyroku z 18 stycznia 2008 roku, II UK 98/07, LEX nr 486075,

uznając dodatkowo za konieczną przesłankę wymierzenia opłaty dodatkowej ustalenie winy płatnika w nieopłaceniu składek lub ich opłaceniu w zaniżonej wysokości.

W doktrynie podkreśla się też, że przy wymierzaniu dodatkowej opłaty winna zostać wzięta pod uwagę celowość jej wymierzenia, a celem tym nie jest karanie płatnika składek, tylko zmobilizowanie go do opłacenia składek. W związku z tym opłata dodatkowa nie powinna być nakładana na płatników, którzy nie opłacają składek z przyczyn od nich niezależnych, np. nierzetelność kontrahentów, czy zdarzenie losowe, gdyż działania takie mogą doprowadzić tylko do pogłębienia trudności finansowych płatnika i nie spełniają swojej roli. Decyzja o nałożeniu opłaty dodatkowej nie może być opłatą arbitralną, gdyż musi uwzględniać przyczyny nieopłacenia składek.

W niniejszej sprawie – jak wynika z ustalonego stanu faktycznego – zaległości w opłacaniu składek powstały na skutek poważnych problemów odwołującego się wynikających z utraty płynności finansowej firmy w związku z brakiem klientów oraz dużą konkurencją na rynku. Należy podkreślić, że działalność odwołującego się ma charakter sezonowy – jego przychody poza sezonem letnim są nieznaczne. We wcześniejszym okresie J. K. terminowo regulował swoje zobowiązania wobec ZUS, istniejące zaległości dotyczą okresu od końca 2009 roku. W świetle dokonanych ustaleń nie można uznać, że zaległości w opłacaniu składek powstały

z winy płatnika, który posiadając środki finansowe świadomie zaprzestał płacenia składek. W przypadku odwołującego się zaległości powstały na skutek okoliczności, na które odwołujący się nie miał wpływu. Należy podkreślić, że J. K. podjął zawieszoną działalność i w miarę możliwości (korzystając w znacznym stopniu z pomocy rodziny) reguluje zobowiązania finansowe wynikające z tej działalności. Dobrowolnie wpłaca do organu egzekucyjnego zaległe składki wraz z odsetkami

i należnymi kosztami. Obecnie jego zadłużenie z tego tytułu uległo zmniejszeniu do około 6000 zł. Postawa płatnika wskazuje, że jego zaległości wobec ZUS zostaną spłacone, nie jest zatem konieczne dyscyplinowanie go poprzez nałożenie opłaty dodatkowej. W ocenie Sądu nałożenie dodatkowej opłaty dodatkowej nie spełni roli dyscyplinującej, a jedynie pogłębi kłopoty finansowe odwołującego się.

Mając powyższe okoliczności na uwadze, Sąd na zasadzie 477¹⁴ § 2 kpc zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że uchylił opłatę dodatkową wymierzoną odwołującemu się J. K. w kwotach: 6203,03 zł, 2082,36 zł, 422,88 zł.